

Az utolsó napok

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Dániel 7:25; 9:24-27; Márk 12:41-44;
13:1-32; 1Thesszalónika 4:13-18

„És akkor meglátják az embernek Fiát eljöni felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel. És akkor elküldi az ő angyalait, és egybegyűjti az ő választottait a négy szelek felől, a föld végső határától az ég végső határáig” (Mk 13:26-27).

Az e heti tanulmány egy rövid történettel kezdődik *Márk evangéliuma* 12. fejezetének végéről, ahol Jézus fontos kijelentést tesz egy özvegyasszony apró tettéről. Nagyonbrészt azonban Márk 13. fejezetével, a jeruzsálemi templomra vonatkozó, megdöbbentő próféciával és még további témákkal foglalkozunk. Jeruzsálem bukásáról és utána egészen a világ végéig tartó időszakról szól ez a fejezet, párhuzamosan Máté 24. és Lukács 21. fejezeteivel.

Márk 13. fejezete világossá teszi, hogy a jövendölés a próféta, azaz Jézus korától a vég idejéig, a második adventig tartó időszakot öleli fel. Ez a minta „a végidei prófécia történeti magyarázatát” követi, ellentétben azzal a kísérettel, hogy ezeket a próféciákat a múltba vagy a távoli jövőbe helyezzük.

Márk evangéliumában Jézus többi tanításához hasonlóan az Úr útmutatása válaszként érkezik tanítványai egy kérdésére vagy valamely félreértett szavára. Ezek a kérdések, félreértések adnak lehetőséget Jézusnak arra, hogy a keresztényi élet és tapasztalat szempontjából létfontosságú igazságokat tanítson. Nemcsak előre megmondja a jövőt, hanem mutatja is az utat akkori és mai tanítványainak egyaránt, felkészít a bekövetkező próbákra.

KÉT FILLÉR A PERSELYBEN

Olvassuk el Mk 12:41-44 verseit! Mennyi volt az özvegyasszony adománya? Mit tanított Jézus ezzel kapcsolatban?

Jeruzsálem városának látképét a Templom-hegy uralta. Az építményt alkotó masszív köveket még ma is csodáljuk, vannak közöttük több száz tonna súlyúak is. A templom átalakítása és bővítése Nagy Heródes idején, Kr. e. 20 körül kezdődött, ám az építkezés és díszítés a Kr. u. 60-as évekig folytatódott. Sokan vittek nagy összegű adományokat a tizenhárom perselybe, a templom mellett, a nők udvarába. Ott ült Jézus, amikor meglátott egy özvegyasszonyt, aki a perselyhez lépett, és bedobott két fillért (egy negyed pénzt). Ez a dénár 1/32 része volt, egy napszámos szokásos bére. Az asszony adománya tehát igen csekélynek számított. Jézust azonban különösen meghatotta ez a tett. Sok gazdag ember nagy összegeket adományozott, de Jézus egyetlen szót sem szólt, amikor látta, hogy bedobják. Az özvegy adományát azonban nagyon megdicsérte. Kijelentette, hogy senki sem adott nála többet. Hogyan lehetséges ez? Jézus kifejtette, hogy a többiek a fölöslegükből adtak, de ez az asszony mindenét adta. Nekik még sok maradt, az asszony mindent odaadott, ami a megélhetésére lett volna. Ez teszi olyan mérhetetlenül nagy értékűvé az adományát, még ha pénzbeli értéke csekély volt is. A történet komoly tanulságot tartalmaz arra nézve, hogyan kezeljük anyagi forrásainkat. Az, hogy miként adakozunk Isten ügyére, nem függhet attól, hogy a vezetők hitelesek-e. A templom vallási vezetése korrupt volt, Jézus mégsem hagyta jóvá azt, hogy az emberek viszzatartsák az adományaikat. Ha valaha voltak korrupt vallási vezetők (Kajafás? Annás?), akkor az Ő idejében tisztségben lévők a legrosszabbak közé tartoztak, és ezt Jézus is tudta. Igaz, a vezetőknek szent kötelességük Isten akarata szerint felhasználni az anyagi forrásokat, de még ha nem is így tennék, akik Isten ügyére adakoznak, odaadó lelkületük miatt ugyanúgy áldásban részesülnek, mint ez az asszony.

Amikor a vezetők Istennek nem tetsző dolgot tesznek, a tized és az adományok visszatartása azt jelenti, hogy az adakozást az ő magatartásukhoz kötjük, nem az Isten iránti hála motivál. Csábító lehet az ember számára, hogy így tegyen, ám ez helytelen!

Mennyire fontos a hűség az Úr művére juttatott adományaink tekintetében? Mit tanít erről ez a történet?

KŐ KÖVÖN NEM MARAD

Olvassuk el Mk 13:1-13 szakaszát! Hogyan feleltek a tanítványok Jézusnak a templomra vonatkozó kijelentésére? Mi a jelentősége Jézus válszának?

Ahogy korábban megjegyeztük, a templom épületegyüttese lenyűgöző volt. Josephus írja, hogy a királyi oszlopcsarnoknak, amely az építmény déli oldalán húzódott, százhatvankét oszlopa volt, és mindegyik olyan vastag, hogy három ember érte csak körül (*Antiquities*, 15.11.5 413-414.). Jézus pedig azt mondta: *ezt mind-mind földig fogják rombolni*. A bámulatos épületre vonatkozó prófécia a hallgatóság számára bizonyára a világ végét idézte. „Vajon milyen kifejezhetetlen gondolatai kellett, hogy támadjanak az Elvetettnek, mikor figyelmét lebilincselte a templomépület nagyszerűsége! A Jézus előtt feltáruló látvány valóban gyönyörű volt, de szomorúan mégis azt mondotta: Én ezzel kapcsolatban mindent látok. Az épületek valóban csodálatosak. Úgy mutattok rá ezekre a falakra, mint lerombolhatatlanokra. Figyeljetek azonban szavaimra: Eljön az a nap, mikor »*Nem marad itt kő követőn, mely le nem romboltatik*« (Mt 24:2)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 531. o.). A tanítványok tudni akarták, mikor teljesedik Jézus jövendölése. Ezért egy kisebb csoport, Péter, Jakab, János és András az időpontról kérdezte Őt (Mk 13:4). Tudni akarták, mikor lesznek meg ezek az események, és mi lesz a bekövetkezésük jele. Mk 13:5-13 szakaszában nem is az a megdöbbenő, hogy Jézus ideje nagy részét nem Jeruzsálem elestéinek ecsetelésével tölti, hanem inkább arra figyelmezteti tanítványait, mit várhatnak szolgálatuk során, miközben megalapítják a korai keresztény egyházat. Az sem tűnik könnyű útnak. Sőt, üldözés, kihallgatás vár rájuk, némelyiküknek az életét is kioltják. Jézus azonban azt hangsúlyozta, hogy ennek még nem akkor volt az ideje. Ne csapják be őket a közben zajló események. Ráadásul a Szentlélek megadja nekik a megfelelő szavakat a maga idejében, még ha a rokonaik és a barátaik el is hagyják őket. Jézus prófécijának e bevezető szavaiból az a tanulság, hogy Isten népének nem szabad félnie az üldözések viharától és a próbáktól. Legyenek éberek, és Isten Lelke átsegíti őket a nehézségeken.

Mit tapasztaltunk már a Jézus követése miatti próbák során? Amennyiben még nem volt ilyen helyzet, fel kell-e tennünk a kérdést, hogy valóban követjük-e Őt?

A PUSZTÍTÓ UTÁLATOSSÁG

Olvassuk el Mk 13:14-18 szakaszát! Milyen megoldókulcsot ad Jézus arra vonatkozóan, hogy megfejtjük, mire utal „a pusztító utálatosság” kifejezés?

Jézus Mk 13:14 versében jut el mondandójának lényegéhez Jeruzsálem vesztével kapcsolatosan. A „*pusztító utálatosságra*” utal. Az Úr azt mondja, hogy aki olvassa, értse meg. Ezekkel a szavakkal Jézus *Dániel próféta könyvére* irányítja a tanítványok figyelmét. Ez a szófordulat Dán 9:27, 11:31 és 12:11 verseiben jelenik meg, párhuzamosan Dán 8:13 versével.

Olvassuk el Dán 9:26-27 verseit! Ki a „*felkent*” (RÚF), és ki „*a következő fejedelem*”?

A „*felkent*” (Dán 9:26, RÚF) az eredeti héberben a *maašiah*, magyarul: Messiás. Miután gondosan áttanulmányoztuk Dán 9:24-27 verseit, világossá válik, hogy ez Jézus Krisztus eljövetelére vonatkozik. Viszont ki a „*következő fejedelem*”, aki Jeruzsálem pusztulását okozza? A várost a római hadvezér, Titusz rombolta le. Ez alapján az tűnik logikusnak, hogy ő a következő fejedelem, akire Dán 9:26-27 utal. A két személy azért kapcsolódik össze, mert a város végzetét vetítette előre az a mód, ahogyan a Messiással bántak.

Mit jelent a „*pusztító utálatosság*”, amit Jézus említett, Dániel szavait idézve? Sajnos sok teológus úgy hiszi, hogy ez az utálatosság utalás arra, amikor Antiokhus Epiphanes a Kr. e. 2. században megszenteltelenítette a templomot. Ez nem állja meg a helyét. Jézus elmondása szerint a „*pusztító utálatosság*” olyasmi, ami az Ő földi tartózkodása után következik, tehát aligha utalhat arra, ami két évszázaddal korábban történt.

Az utálatosság valószínűleg a pogány római zászlókra utal, amelyeket Jeruzsálem ostroma idején, a Kr. u. 60-as évek végén bevitték Izraelbe a hóditók. A keresztények számára ez volt a jel, hogy fussanak ki, amit meg is tettek.

Jézus jövendölése teljesült: Jeruzsálem elesett. Hogyan tanulhatunk meg bízni benne és a Bibliában, annak minden jövendölésében?

A NAGY NYOMORÚSÁG

Olvassuk el Mk 13:19 versét! Mire utal ez az igevers?

Mk 13:14 versében a pusztító utálatosság az a sarokpont, amin a fejezet megfordul (lásd keddi tanulmány). Mk 13:19 is ilyen átmeneti elem. Olyan nagy nyomorúságra utal, amilyen nem volt még a világ teremtése óta. Ez előrevetít egy nagyobb, még kiterjedtebb üldözést, mint amilyen volt Jeruzsálem eleste idején. Mk 13:19 jövő időre vált, és olyan eseményeket jelez előre, amelyek még távolabb vannak Jézus korától.

Mk 13:14 visszhangozza Dániel 9. fejezetét, a Mk 13:19-23 verseiben leírt nagy üldözésben pedig Dániel 7-8. fejezeteinek próféciai visszhangzanak, ahol a kis szarv hatalom Isten népét üldözi „*ideig időnkig és félidőnkig*” (Dán 7:25). Ez az ezerkétszázhatvan napos prófétai időszak ezerkétszázhatvan valószínű évnek felel meg (4Móz 14:34; Ez 4:6), ami Kr. u. 538-tól Kr. u. 1798-ig tartott. Kr. u. 1798-ban Napóleon elküldte a tábornokát, hogy vigye fogságba a pápát. Az ezerkétszázhatvan év alatt a kis szarv hatalom üldözte és megölte azokat, akik nem értettek egyet az egyházi kormányzat rendszerével.

Olvassuk el Mk 13:20-23 verseit! Milyen reményt kínál Isten az üldözés idejére a népnek? Milyen figyelmeztetést ad?

Mk 13:20 arról beszél, hogy az üldözést Isten megrövidíti népe kedvéért. Történelmileg az üldözés tüze valóban alábbhagyott a protestáns reformáció indulásával, megrövidítve ezzel a nyomorúság idejét. Ahogy a kis szarv hatalom gyengült, egyre több és több ember csatlakozott a reformokhoz. Ám a kis szarv hatalma ismét megerősödik, ahogy azt Jelenések 13. fejezetének prófécija jelzi.

Mk 13:21-23 szakaszában Jézus egy másik fenyegetésre figyelmeztet, a hamis próféták és hamis krisztusok megjelenésére, akik a visszajövetele előtt lépnek majd fel. Megváltónk figyelmezteti követőit, hogy óvakodjanak tőlük.

Amikor Jézus figyelmeztetett a hamis krisztusokra, az Ő mozgalma még szinte el sem indult, mégis ezt a meghökkenítő jövendölést mondta (mostanában is vannak, akik Krisztusnak mondják magukat). Hogyan erősíti az Isten Igéjébe vetett bizalmunkat ez a prófécia is?

AZ EMBER FIÁNAK ELJÖVETELE

Olvassuk el Mk 13:24-32 szakaszát! Milyen nagy eseményről írnak ezek az igeversek?

A napban, a holdban és a csillagokban lévő jelek megelőzik Jézus dicsőséges visszajövetelét. Az Újszövetség tele van proféciákkal, amelyek erre a csodálatos eseményre mutatnak előre. Pál apostol részletesen szól róla 1Thessz 4:13-18 szakaszában, ahol azokról beszél, akik elaludtak Krisztusban, de feltámadnak, és az élő szentekkel együtt elragadtatnak Krisztussal, a levegőbe. 1Korinthus 15. fejezetében az apostol részletezi a halottak feltámadásának valóságát, ami Krisztus eljövetelekor történik majd meg. Péter is leírást ad erről a nagy napról 2Pt 3:3-13 szakaszában, és kifejti, hogy az Úr nem késik el az ígérettel, csak azt akarja, hogy minden ember megtérésre jusson. *A jelenések könyve* szintén szemléletesen ábrázolja Krisztus eljövetelet (lásd Jel 1:7; 6:12-17; 14:14-20 és 19:11-21). Az Újszövetség következetes tanítása az, hogy Krisztus eljövedele személyes, valóságos, látható és hallható lesz. Mindenki meg fogja Őt látni, amikor eljön.

Mit ért tehát Jézus azon, hogy „ez a nemzedék”, „az a nap”, „az az óra”? Ezek a szavak sokakat zavartak, mert nyilvánvalóan régen halott az a nemzedék, akikhez Jézus beszélt. Többféle válasz javaslat született már erre a szakaszra. Egyesek úgy érvelnek, hogy a „nemzedék” szó egy adott népre utalhat, ez esetben a zsidókra. Így azt jelenti, hogy a zsidó nép fennmarad Krisztus eljöveteleig. Egy másik megoldás szerint az embereknek arra a nemzedékére utal itt Jézus, akik látják a jelek teljesedését és élve megérik Krisztus eljöveteletét. Azonban egyszerűbb válasz az, ha megfigyeljük, hogy Mk 13:30 versében Jézus az „ez” szót használja, mint az „ez a nemzedék” fordulatonál, Mk 13:32 versében pedig az „az” szót: „*arról a napról és arról az óráról...*” Márk 13. fejezetében az „ez” szó (*hutosz, hauté, tuto*) az 1-13. versekben többször is szerepel, Jeruzsálem pusztulásáig. Ez az a szó, amely a fejezet második részét jellemzi.

Tehát, az „ez a nemzedék” kifejezés valószínűleg az 1. századi generációra vonatkozik, amely meglátta Jeruzsálem lerombolását, ahogy azt Mk 13:30 leírja. Mk 13:32 azonban már Krisztus második eljöveteleire vonatkozik, ami még mindig a jövőben lesz, az 1. századtól pedig már jóval távolabb. Következésképpen Mk 13:32 az „az” szót használja, ami az 1. századtól távolabbi eseményeket vetíti előre.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Az Olajfák hegyén” c. fejezet, 531-541. o.

Sok olyan esemény történik a világban, ami félelemre ad okot. Az emberek valóban rettegnek attól, ami a szemünk előtt kibontakozik. Hetednapig adventistaként úgymond „bepillantást nyerünk” az eseményekbe. Hogyan irányíthatjuk ez által az emberek figyelmét a Jézusban való reménységre és eljövételének ígéretére? „Mivel nem tudjuk Krisztus visszajövetelének pontos idejét, Isten azt parancsolja meg nekünk, hogy vigyázzunk. »Boldogok azok a szolgák, kiket az Úr, mikor hazamegy, vigyázva talál« (Lk 12:37). Azok, akik vigyázva várnak az Úr érkezésére, nem hiú reménykedéssel várokoznak. Krisztus érkezésének a várása arra indít bennünket, hogy féljük az Urat, és féljünk a bűnre kiszabott ítéleteitől. Fel kell ébrednünk abból a nagy bűnből, amely abból áll, hogy visszautasítjuk a nekünk felajánlott irgalmat. Azok, akik vigyázva várokoznak az Úrra, megtisztítják lelküket az igazságnak való engedelmességükkel. Ezek az éber vigyázást komoly munkálkodással kapcsolják össze. Mivel tudják, hogy az Úr az ajtó előtt áll, mindent elkövetnek annak érdekében, hogy a mennyei lényekkel együtt munkálkodjanak a lelkek üdvösségéért. Ezek azok a hűséges és bölcs sáfárok, akik időben adják meg a szolgáknak járó bért (vö. Lk 12:42), mert azt az igazságot hirdetik, ami a jelen időben a legszükségesebb. Mint ahogyan Énok, Noé, Ábrahám és Mózes hirdették a koruknak szóló igazságot a maguk idejében, úgy kell Krisztus szolgáinak ma is hirdetniük a jelen kornak szóló különleges intézőüzenetet” (i. m. 538-539. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Egy dolog adakozni az Úr művére, megint más azonban *áldozatkészen* adni, áldozni rá. Mi a különbség, és miért fontos ez a különbség?
- 2) Miért nem akadályozta meg Isten a népe üldözését az évszázadok során és most sem? Miért van üldözés? A nagy küzdelem motívum milyen magyarázatot ad erre?
- 3) Krisztus eljövételének jelei közül melyik tűnik ki leginkább a mai világban?
- 4) Gondoljunk a halottak állapotára, arra, hogy a halottak Krisztus visszajöveteléig alszanak. Az ember lecsukja szemét halálakor, és a következő tudatos pillanatban mit fog látni? Ez a gondolat miként segít megérteni azt, hogy mindenki számára mindig nagyon közel van Krisztus második eljövetele?

GALAMB GYÖNGYVÉR:

BETEGSZOBÁBAN

Mikor szabadon szökken a láz,
nem törődve könyörgő térdek
földre huppanásával,
s lángpallosával nyesi
az öreg sejtfaalak
sikoltó álmait.

Mikor egy karnyújtásnyi térre
szűkülnek és borulnak össze
betegszobák falai,
és a világ kint és bent
egy kócos ködbe vész,
és álmos arcba néz.

Vakuló, repdeső két szemben,
mint két madárka, ha szől szebben;
fészküket készítgetik
kucorogva mindegyik
hidegtől, éhségtől,
karmoktól, ketrectől.

Ilyenkor szől szebben az ének.
Ablakot tár a lázas lélek.
S a szobába betérhet
a Napból hullámzó ív,
hogy lassú gyógyulás
kötözze így a torkát.

Szabadon szökken a lázas test,
levetve magáról már mindent:
Szűkre szabott ruhákat,
képzelbeteg álmokat,
a leprás lepleket,
repedezett földet.